

ارائه مدل اثر بخشی آموزه‌های محیط زیستی و بهداشتی بر رفتار شهروندی ورزشکاران استان سمنان

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۷/۲۸ | تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۲۵

محمد جلالی

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، شاهرود، ایران.

سید مصطفی طیبی ثانی

استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران. (نویسنده مسئول)

لعبت تقوی

دانشیار گروه علوم و مهندسی محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

در کشور ما که نسل جوان ورزشکار درصد بالایی از جمعیت را تشکیل می‌دهد آموزش محیط زیست می‌تواند تأثیر قابل توجهی در تقویت فرهنگ زیست محیطی و رسیدن به اهداف توسعه پایدار داشته باشد. هدف از مطالعه حاضر ارائه مدل اثر بخشی آموزه‌های محیط زیستی و بهداشتی بر رفتار شهروندی ورزشکاران استان سمنان است. این تحقیق به لحاظ خروجی‌ها، از نوع کاربردی و به لحاظ روش بررسی داده‌ها از نوع توصیفی - تحلیل می‌باشد. جامعه آماری تحقیق ورزشکاران استان سمنان به عنوان پایلوت تحقیق هستند. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی و پایایی آن مورد قبول بوده است. از مدل یابی معادلات ساختاری برای طراحی مدل استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزه‌های محیط زیستی و بهداشتی بر رفتار شهروندی ورزشکاران موثر است و مدل دارای برازش کافی و مطلوب می‌باشد. بنابراین علیرغم وجود آگاهی و نگرش نسبتاً مناسب نسبت به محیط زیست، اکثریت افراد به لحاظ رفتار زیست محیطی، عملکرد ضعیفی داشته‌اند. بنابراین برخورداری از آگاهی زیست محیطی نمی‌تواند تضمینی برای انجام رفتار زیست محیطی باشد، بلکه در این میان نیازمند شرایط و ساختار اجتماعی ترغیب کننده و تسهیل کننده انجام رفتارهای زیست محیطی وجود دارد.

واژگان کلیدی: آموزه‌های زیست محیطی، بهداشتی، ورزشکاران، رفتار شهروندی

مقدمه

شناسایی اولیه هفت فاکتور اساسی درک از طریق همکاری‌انسان در جوامع سبز فوتبال تهیه شده است. و از طریق معادلات ساختاری مدل طراحی کرده و آن را آزمایش کرده و در نهایت به مدل نهایی رسیدیم که نشان داد هفت فاکتور ۱- مدیریت عملکرد. مشارکت بازیکنان ۳- فرهنگ ۴- حامیان مالی ۵- سیستم پرداخت دستمزد و پاداش ۶- آموزش و توسعه ۷- مدیریت زیست محیطی بودند (غلامی و همکاران، ۲۰۱۶). شش عامل اثر گذار یعنی عوامل آموزش، پژوهش، مدیریت، ساختار، فرهنگ سازی و راهکارهای ملی را به عنوان عوامل موثر بر توسعه فرهنگ محیط زیست در ورزش را تایید کرد (اختیاری و همکاران، ۱۳۹۷). کلیه عملکردهای ورزشکاران تحت تاثیر شرایط جوی محیط زیست و آب و هوایی قرار دارد. و در واقع عملکرد ورزشی توجه زیادی را در تلاش ورزشکاران برای برتری در ورزش و ایجاد شکوه برای تیم‌ها و ملت‌های مربوطه به خود جلب کرده است. عملکرد ورزشی تحت تاثیر عوامل درونی مانند توانایی ورزشی و عوامل خارجی مانند محیط فیزیکی است. عوامل محیطی محیط فیزیکی معمولاً شامل دما، آلودگی، ارتفاع و باد است که همگی تا حد معینی بر عملکرد ورزشی تأثیر می‌گذارند. محیط گرم باعث افزایش بیشتر دمای هسته، تعریق بیشتر و کم آبی می‌شود. رطوبت از تبخیر عرق و دفع گرما از بدن ورزشکاران جلوگیری می‌کند. گرم شدن زمین می‌تواند محیط چالش برانگیزتری را برای ورزشکاران ایجاد کند. با این حال، دماهای سرد بر اوج میزان جذب اکسیژن و ضربان قلب تأثیر می‌گذارد، اگرچه سردی متوسط می‌تواند برای جلوگیری از افزایش بیش از حد دمای هسته مفید باشد. آلاینده‌های هوا بر عملکرد ریوی و قلبی عروقی تأثیر می‌گذارد که عملکرد ورزشی را کاهش می‌دهد. ذرات معلق ممکن است باعث ایجاد آلرژی در ورزشکاران شود و ظرفیت ورزش آنها را کاهش دهد. ارتفاع بالاتر با فشار جزئی کمتر اکسیژن، شرایط فیزیولوژیکی را تغییر می‌دهد و بر فعالیت‌های هوازی تأثیر معکوس می‌گذارد، اگرچه می‌تواند از بازی‌های دو و میدانی خاصی بهره مند شود. اثرات باد بر ورزشکاران بسته به سرعت باد، جهت باد و مسیرهای دویدن بسیار متغیر است. باد سرد از دست دادن گرما از بدن را تسهیل می‌کند و ممکن است در محیط سرد مطلوب نباشد. این مطالعه به درک روابط پیچیده بین دو و میدانی و محیط آنها کمک می‌کند. پس ورزشکاران باید قبل از ورزش به ایجاد محیط مناسب برای انجام فعالیت خود اهمیت بدهند (تننگ، ۲۰۲۱). رابطه انسان و

با توجه به اهمیت موضوع محیط زیست و آموزش پایه‌ای و همگانی حفاظت از محیط زیست برای حفظ منابع محدود، مهم و تجدید ناپذیر و برای جلوگیری از هدر رفتن و آلودگی آنها، یکی از روش‌های اصولی، آموزش و بالا بردن آگاهی زیست محیطی است. هدف آموزش محیط زیست این است که در هر فرد حساسیتی نسبت به حوادث و تغییرات فیزیکی، زیستی، اجتماعی و سیاسی نسبت به محیط زیست به وجود آورد به گونه‌ای که ضمن قدرت تشخیص و مسائل زیست محیطی، بتواند به ابداع روش‌ها و حل مسائل زیست محیطی بپردازد (محمدی حصاری، ۱۴۰۰). «برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌های زیست محیطی به علت تصمیمات هماهنگ بالادستی و تفاهم دولتی و خصوصی در بستر جدی گرفتن دانش و ارزش زیست‌محیطی با استفاده از راهبردهای فکری- قانونی و سبز به پیامدهای امنیت سیاسی و ملی و توسعه فرهنگ زیست محیطی همراه با سلامت اجتماعی منجر می‌شوند» ظاهر شد که می‌تواند تمامی مقولات دیگر را تحت پوشش قرار بدهد. در بخش کمی که اعتباریابی مدل استخراجی انجام شده است، نتایج حاصل از مداسازی معادله ساختاری نشان داده‌ها که همه مولفه‌های کیفی استخراج شده اثر مستقیم و معناداری بر برنامه‌ها و سیاست‌گذاری زیست محیطی کشور دارند (نجفی و همکاران ۱۴۰۰). آلودگی شامل آلودگی خاک، آب، هوا، آلودگی محیط زیست و فضای سبز و چشم انداز شامل تغییر کاربری، حفظ و نگهداری زمین‌های کشاورزی، چشم‌اندازهای مناسب ساختمان‌ها و بافت فرسوده از مشکلات زیست‌محیطی می‌باشند که پیوستن شهرهای پیرامونی بیشترین تاثیر را بر زمین‌های کشاورزی و کمترین تاثیر را بر سرانه جمعیت داشت (محمدی حصاری و همکاران، ۱۴۰۰). ارزیابی ریسک زیست محیطی مجموعه‌های ورزشی در ارتباط با آلاینده‌ها هوا در شمیرانات تهران نتایج نشان داد که بخش زیادی از فضاهای ورزشی روباز شمیرانات در معرض آلاینده‌های هوا قرار دارند. ارزیابی ریسک عدد ۲۵۰ را نشان می‌دهد که ریسک متوسط است (روحانی، ۱۳۹۸). برای سرعت بخشیدن به جامعه سازگار با محیط زیست و انتقال زیر پرچم ورزش برای توسعه پایدار نیاز است به طراحی و ایجاد یک چشم انداز قابل توجهی برسیم. یک سیستم از شیوه‌های کلیدی برای پیاده سازی استراتژی واضح توسعه پایدار در مراکز ورزشی که اثرات متعددی در سطوح خرد و کلان جامعه خواهد داشت و برای این کار ما باید در سه مرحله کار کنیم ۱-

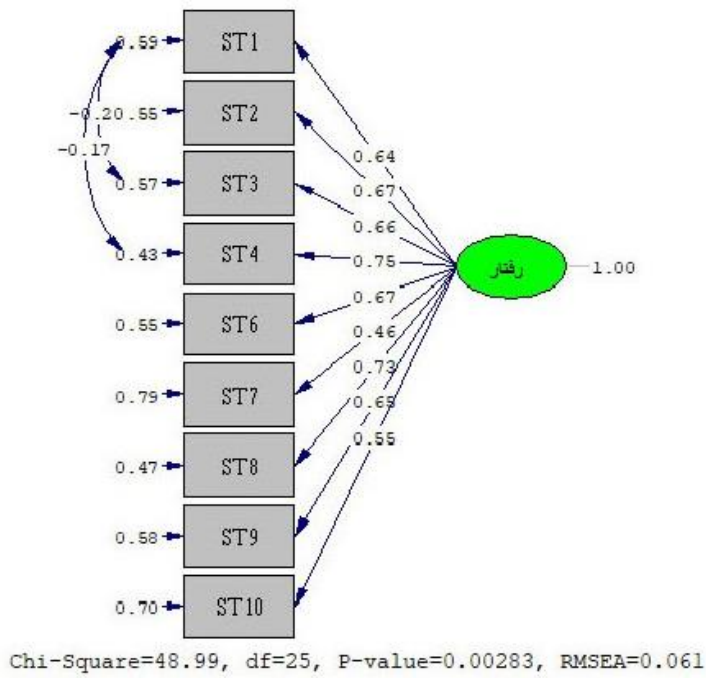
داشته باشد و آگاهی و آشنایی جوانان با ضوابط و استانداردهای علوم پایه زیست محیطی در مقاطع مختلف تحصیلی می‌تواند حس مسئولیت پذیری را به صورت منطقی در آنان افزایش دهد (پورپناهی، ۱۳۹۵). شاید ارزان ترین و بهترین راه افزایش آگاهی، آموزش، تغییر بینش و نگرش (نظریه گشتالتی ها)، در ورزشکاران باشد تا بتوانند طی فرایند انتقال دانش، آن را به خانواده منتقل کنند. و چون میراثی، یا بهتر بگوییم فرهنگی برای نسل بعد باقی بماند. بنابراین هدف از پژوهش بررسی اثر بخشی آموزه‌های زیست محیطی و بهداشتی بر ورزشکاران است و اینکه آیا الگوی مطلوبی را می‌توان ارائه کرد؟

روش تحقیق

این تحقیق به لحاظ خروجی‌ها، از نوع کاربردی و به لحاظ روش بررسی داده‌ها از نوع توصیفی - تحلیل می‌باشد. جامعه آماری ورزشکاران استان سمنان به عنوان پایلوت تحقیق انتخاب گردید که نمونه آماری ۱۸۰ ورزشکار در رشته‌های مختلف انتخاب شدند. به منظور سنجش میزان آگاهی ورزشکاران ساکن در استان نسبت به موضوع آموزه‌های محیط زیستی و بهداشتی، اقدام به طراحی و تکمیل پرسشنامه محقق ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲ دسته پرسش‌های جداگانه است که از طریق آن می‌توان سطح آموزه‌های محیط زیستی و سپس، سطح آموزه‌های بهداشتی جامعه ورزش را نسبت به مفاهیم محیط زیست و بهداشتی و رفتار شهروندی را سنجید. برای بررسی روایی از روایی محتوی و برای پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا از طریق آزمون کولموگروف اسمیرنوف به بررسی نرمال بودن داده‌های گردآوری شده پرداخته شد، سپس برای بررسی روایی سازه متغیرهای تحقیق و شاخص‌های منتج از آن‌ها از آزمون تحلیل عاملی تاییدی، استفاده گردید. و در نهایت به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ورژن ۲۴ و لیزرل نسخه ۸/۱ بهره گرفته شد.

محیط زیست رابطه‌ای دو طرفه است. اما سهم انسان در این رابطه بیشتر است، زیرا اوست که باید تصمیم بگیرد که چگونه زندگی کند. این انسان است که باید حق انتخاب داشته باشد و او در صورتی بهترین را انتخاب بنماید که درک کافی از مبانی محیط زیست یا اصول حفظ سرمایه خود را داشته باشد. حفاظت از محیط زیست و دستیابی به توسعه پایدار زمانی محقق خواهد شد که این واژه به صورت شعار دیگر به کار گرفته نشود و به صورت جزئی از اعمال انسان در آید. نتایج تحقیقات کشورهای پیشرفته در مورد اخلاق زیست محیطی حاکی از آن است که گر چه قسمت عمده جامعه از حفاظت محیط زیست پشتیبانی می‌کنند. ولی در حقیقت از نظر زیست محیطی با سواد نیستند. این خلا و نیاز اساسی منجر به ظهور یکی از انواع سواد یعنی سواد زیست محیطی شد (موسوی راد، ۱۴۰۰). استفاده از سیستم‌های بازیافتی مناسب، توسعه حمل و نقل عمومی عاری از آلایندهای فسیلی، استفاده از فناوریها و تجهیزات ورزشی همسو با حفظ محیط زیست، کاهش مصرف انرژیهای تجدید پذیر، ادبیات سازی با برگزاری کنفرانسهای علمی، نشستها و هم اندیشیها، استفاده از انرژی پاک در تامین سرمایه، گرمایش و روشنایی اماکن، استفاده از برنامه‌های کاربردی تقویت پایداری، معرفی نخبگان ورزشی به عنوان سفیران زیست محیطی، ترویج و توسعه ورزشهای سازگار با محیط زیست، پرهیز از شعارزدگی، آموزش حفظ زیست محیطی، ارائه جشنواره‌های ملی، جهت دهی به افکار عمومی از طریق رویدادهای ورزشی، استفاده از نمادهای خاص محیط زیستی و در نهایت استفاده از فلسفه ورزش و آمیختگی روح ورزش با محیط زیست به ترتیب مهمترین کارکردهای ورزش در توسعه امنیت پایدار محیط زیست بود. تصمیمات دفاعی و مقطعی اگر چه تا حدودی موج کم‌رنگ شدن واژه بحران محیط زیست شده اما لزوم توجه مضاعف به پدیده ورزش به عنوان ابزاری پرمخاطب و کم هزینه میتواند گره گشای بسیاری از مسائل امروز محیط زیست ایران باشد (شریعتی فیض آبادی و همکاران ۱۴۰۱). در کشور ما که نسل جوان ورزشکار درصد بالایی از جمعیت را تشکیل می‌دهد آموزش محیط زیست می‌تواند تأثیر قابل توجهی در تقویت فرهنگ زیست محیطی و رسیدن به اهداف توسعه پایدار

یافته‌های پژوهش

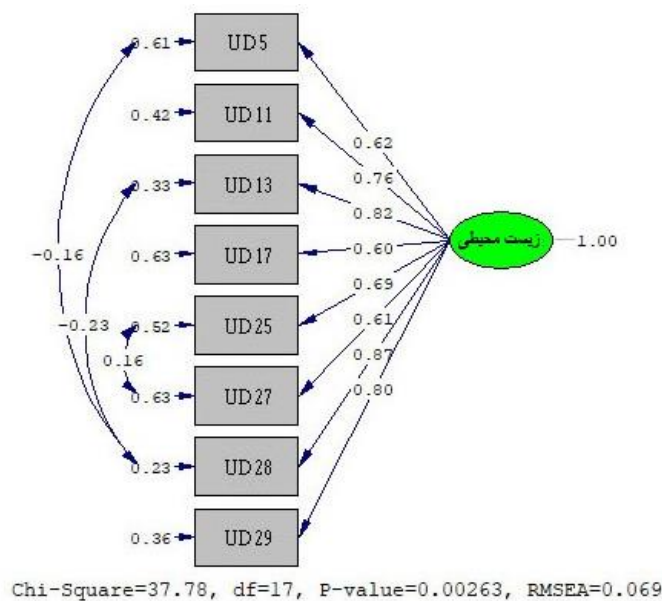

شاخص‌های برازش مدل

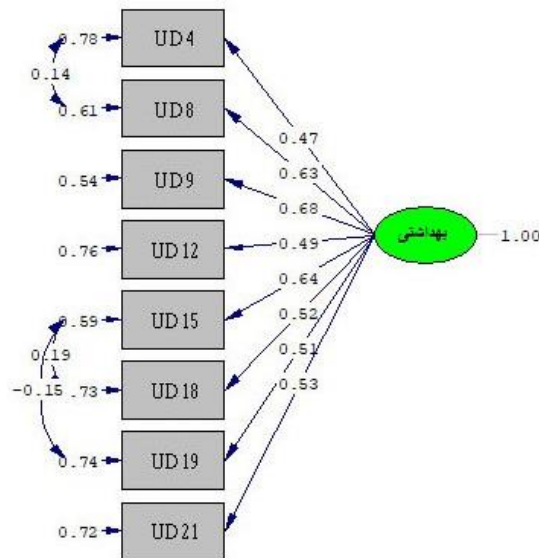
جدول ۲: معیارهای برازندگی برای متغیر گردشگری ورزشی

نام شاخص	حد مجاز	مقدار بدست آمده	تفسیر نتیجه
GFI (نیکویی برازش)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۶	برازش عالی
AGFI (شاخص برازندگی تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۳	برازش عالی
RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۱	برازش عالی
CFI (شاخص برازش مقایسه‌ای - تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۹	برازش عالی
RFI (شاخص برازش نسبی)	بین ۰ تا ۱	۰/۹۶	برازش عالی
NFI (برازندگی نرم شده یا شاخص بنتلر - بونت)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۷	برازش عالی
NNFI (برازندگی نرم نشده)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۸	برازش عالی

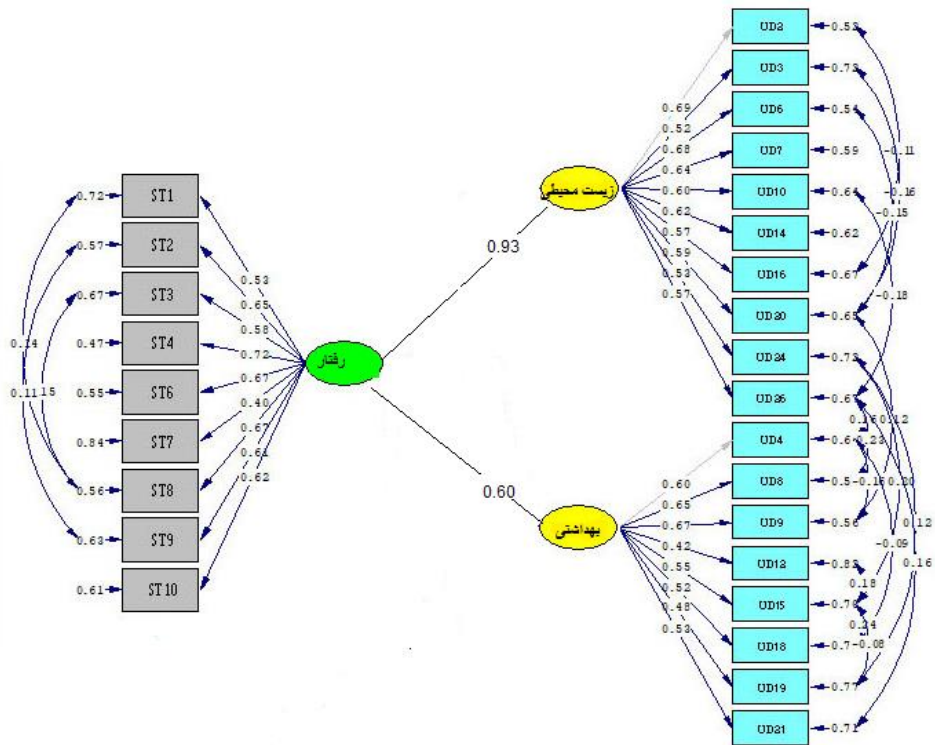
نتایج نشان داد مدل دارای برازش کافی می‌باشد.

نام شاخص	حد مجاز	مقدار بدست آمده	تفسیر نتیجه
GFI (نیکویی برازش)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۵	برازش عالی
AGFI (شاخص برازندگی تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۲	برازش عالی
RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۹	برازش عالی
CFI (شاخص برازش مقایسه‌ای - تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۴	برازش عالی
RFI (شاخص برازش نسبی)	بین ۰ تا ۱	۰/۹۰	برازش عالی
NFI (برازندگی نرم شده یا شاخص بنتلر-بونت)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۲	برازش عالی
NNFI (برازندگی نرم نشده)	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۴	برازش عالی

Chi-Square=30.92, df=17, P-value=0.02042, RMSEA=0.056

Chi-Square=1451.60, df=533, P-value=0.00000, RMSEA=0.062

جدو ۳: معیارهای برازندگی برای متغیر پایداری زیست محیطی

نام شاخص	حد مجاز	مقدار بدست آمده	تفسیر نتیجه
GFI (نیکویی برآزش)	بالتر از ۰/۹	۰/۹۵	برآزش عالی
AGFI (شاخص برازندگی تعدیل یافته)	بالتر از ۰/۹	۰/۹۲	برآزش عالی
RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۹	برآزش عالی
CFI (شاخص برآزش مقایسه‌ای - تعدیل یافته)	بالتر از ۰/۹	۰/۹۴	برآزش عالی
RFI (شاخص برآزش نسبی)	بین ۰ تا ۱	۰/۹۰	برآزش عالی
NFI (برآزندگی نرم شده یا شاخص بنتلر - بونت)	بالتر از ۰/۹	۰/۹۲	برآزش عالی
NNFI (برآزندگی نرم نشده)	بالتر از ۰/۹	۰/۹۴	برآزش عالی

بحث و نتیجه گیری

از جمله متغیرهای مهم برای پیش بینی رفتار انسان، آگاهی فرد درباره مسائل زیست محیطی است. اگرچه آگاهی همیشه تاثیر مستقیم بر رفتار ندارد، اما مکانیسم‌های دیگری را تقویت می‌کند که تغییر رفتار را تسهیل می‌کند. علاوه بر آگاهی، نگرش انسان به محیط و اهمیت آن در پیش بینی رفتارهای محیطی از دیر زمان مورد توجه پژوهشگران بوده است. ادبیات زیست محیطی در حوزه جامعه‌شناسی محیط زیست، عوامل مختلفی نظیر ویژگی‌های پاسخ گوینان، آگاهی و دغدغه زیست محیطی، مسئولیت پذیری فردی، هنجارهای فردی و اجتماعی، هنجارهای ذهنی، کنترل رفتار درک شده، نگرش، تمایل به رفتار، آگاهی، ارزشهای زیست محیطی و... را به منزله مؤلفه‌های اجتماعی موثر بر رفتارهای زیست محیطی شناسایی کرده است. از این رو امروزه سطح آگاهی، نگرش و رفتار زیست محیطی جامعه به عنوان یکی از شاخص‌های نمایش مدنیت ملی که بسیاری از جنبه‌های وضعیت زیست محیطی (مانند ملاحظات و رفتار شخصی، توانمندی عمومی و نگرش شهروندان محلی نسبت به جامعه پایدار) را منعکس می‌سازند، مطرح است. به همین دلیل نیز در سالهای اخیر مفهوم آموزش زیست محیطی و ارتباط آن با نحوه نگرش و رفتار زیست محیطی، مورد توجه بسیاری از محققان حوزه‌های مختلف قرار گرفته است و حاصل این مطالعات ارائه نظریه‌های متعدد در این حوزه بوده، که هر کدام از این نظریه‌ها از زوایای متفاوتی رفتارهای اجتماعی-اقتصادی افراد را به عنوان تهدیدی برای محیط زیست دانسته‌اند و توسعه شهرنشینی و افزایش بی رویه مهاجرت به مناطق شهری شدت مسائل زیست محیطی از قبیل تشدید مصارف انواع انرژی (بنزین، نفت، گاز و...)، مسئله کم آبی، معضلات پسماندها و فاضلابهای خانگی و شهری و... را حادثر و جدی‌تر ساخته است. بر این اساس، در هر منطقه جغرافیایی، حفظ محیط زیست بدون توجه به سطح آگاهی و نگرش زیست محیطی کنش گران اجتماعی امکان

پذیر نیست؛ زیرا رفتارهای معیشتی و روزمره آنها تحت پوشش میزان آگاهی و نگرشهای آنان نسبت به محیط زیست پیرامونشان است از این رو به نظر می‌رسد که پژوهش درخصوص مسأله وضعیت رفتارهای زیست محیطی امری لازم الاجراست زیرا که چگونگی انجام چنین رفتارهایی دارای پیامدهای زیست محیطی مستقیم یا غیرمستقیم خواهد بود. مطالعات نشان داده است ناآگاهی قابل ملاحظه‌ای در زمینه ارتباط میان فعالیت‌های انسان و محیط زیست وجود دارد که دلیل این امر ناکافی بودن اطلاعات در زمینه ماهیت بحرانهای زیست محیطی، تاثیرات پیامدهای نابودی پیش رونده محیط و تاثیر انسان در بروز و گسترش این معضلات و همچنین اقدامات موثر جهت بهبود و پیشگیری این مشکلات است. با این وجود به نظر می‌رسد میزان آگاهی ورزشکاران نسبت به دیگر مطالعات در سطح قابل قبولی قرار داشته هر چند نیاز به آموزشهای بیشتر در زمینه موضوعات زیست محیطی ضروری به نظر می‌رسد. ارتباطات زیست محیطی حوزه‌های پژوهشی و کاربردی در علم ارتباطات است. نقش رسانه‌ها در شکل‌گیری تعامل صحیح میان جوامع و محیط زیست، آگاهی بخشی درباره مشکلات و نحوه مقابله با بحرانهای زیست محیطی، مهمترین عناوین مطرح در این حوزه است. بهره‌گیری از اصول بلاغت رسانه‌ای، تقویت ژورنالیسم زیست محیطی، اتخاذ رویکردهای حمایتی رسانه‌ها از فعالان عرصه محیط زیست و راهاندازی گروههای ارتباطی زیست محیطی از جمله راهکارهای موثر در این زمینه است. بسیاری از مردم علیرغم داشتن آگاهی از معضلات زیست محیطی، حفاظت از آن را یک ارزش تلقی نمی‌کنند، به این معناست که نگرش زیست محیطی صحیح در افراد شکل نگرفته است. بنابراین چالش‌های زیست محیطی غالباً دارای منشأ فکری و فرهنگی بوده و به نگرشهای نادرست انسان از طبیعت بر می‌گردد. نگرشها همیشه حالتی ارتجاعی و برگشت پذیر دارند، پس برای اینکه حالت برگشت پذیری کم شود باید

غیاث الدین، منصور. (۱۳۹۴). آلودگی هوا: منابع، اثرات و کنترل. موسسه انتشارات دانشگاه تهران.

محمدی حصار، پروانه، گندمکار، امیر، خادم الحسینی، احمد، قائد رحمتی، صفر. (۱۴۰۰). ارزیابی اثرات زیست محیطی پیوستن سکونتگاه‌های پیرامونی به شهر اصفهان. فصلنامه علمی و پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی 13 (2), 448-470.

موسوی راد طاهره، قربانی قهفرخی لیلا. (۱۴۰۰). مدیریت اوقات فراغت و محیط زیست. انتشارات دانشگاه پیام نور. تهران

نامنی احمد، طیبی ثانی سید مصطفی، علی فهیمی نژاد، مرسل باقر. (۱۳۹۸). به ارزیابی ریسک زیست محیطی مجموعه‌های ورزشی در ارتباط با آلاینده‌ها هوا در شمالغرب تهران. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی. سال یازدهم، شماره دوم، بهار ۱۳۹۸.

نجفی، احسان، ایدر، نبی الله، هاشمی، عبدالرضا. (۱۴۰۰). طراحی مدلی برای برنامه‌ها و سیاست‌های زیست محیطی برنامه اول تا ششم توسعه. فصلنامه علمی و پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی , 13 (3), 236-255

معصومی، هوشمند ننه کران، آفاق، صمدزاده، رسول محمدتقی. (۱۴۰۲). ارزیابی محیط زیست شهر مطالعات مدیریت شهری اردبیل از منظر نوشهرگرایی. 14 (52), 29-44. doi: 10.30495/ums.2023.21766

Daniel Tang, K.H. (2021). A review of the association between environmental factors And athletic performance. *Journal of Specific Sport Science*, 1 (1), 21-30.

Gholami, Hamed, Rezaei, Ghasem, Zameri Mat Saman, Muhamad, Sharif, Safian, Zakuan, Norhayati, "State-of-the-art Green HRM System: sustainability in the sports center in Malaysia using a multi-methods approach and opportunities for future research",

www.elsevier.com/locate/jclepro. *Journal of Cleaner Production*, 2016,124, 142e163.

Khalili, Nasrin R. Duecker, Susanna, "Application of multi-criteria decision analysis in design of sustainable environmental management system framework", www.elsevier.com/locate/jclepro. *Journal of Cleaner Production*, 2013, 47, 188e198.

Molinse jame. (2018). Ambient air pollution and human performance: Contemporaneous and acclimatization effects of ozone exposure on athletic performance. *Health economic*. Volume27, Issue8. August 2018. Pages 1189-1200. https://doi.org/10.1002/hec.3667.

نگرش به وجود آمده حاصل از آموزش زیست محیطی را در جامعه نهادینه سازی کرد. برای این کار می‌توان از رسانه‌ها و بخصوص فضای مجازی که امروزه گسترش زیادی در جوامع دارد بهره برد. رفتار زیست محیطی عوامل دیگری مانند عوامل ساختاری، توانایی‌های فردی و عادات نیز تاثیرگذار است. امروزه مشاهده می‌شود که مردم خود را طرفدار حامی محیط زیست معرفی می‌کنند، اما در عمل این حمایت دیده نمی‌شود این ممکن است بدین دلیل باشد که افراد منافع کوتاه مدت شخصی خود را به منافع جمعی درازمدت ترجیح می‌دهند و یا صدمه زدن به محیط زیست برای آنها یک امر عادی و عرفی شده تلقی می‌شود. لذا با مینا قرار دادن اصل صداقت و تاکید بر پژوهشی بودن موضوع مورد مطالعه، از پرسشنامه برای سنجش رفتار زیست محیطی افراد استفاده شد. علیرغم وجود آگاهی و نگرش نسبتا مناسب نسبت به محیط زیست، اکثریت افراد به لحاظ رفتار زیست محیطی، عملکرد ضعیفی داشته‌اند. بنابراین برخورداری از آگاهی زیست محیطی نمی‌تواند تضمینی برای انجام رفتار زیست محیطی باشد، بلکه در این میان نیاز به شرایط و ساختار اجتماعی ترغیب کننده و تسهیل کننده انجام رفتارهای زیست محیطی وجود دارد.

منابع و مآخذ

بهمن پور، هومن. (۱۳۹۴). ورزش و محیط زیست، دفتر محیط زیست و توسعه پایدار وزارت ورزش و جوانان پورپناهی کل تپه محمد، پورپناهی کل تپه بابک، یوسف پورحبیب، مریم قمری (۱۳۹۵). ورزش و محیط زیست. ناشر: مولفان تهران. تهران

روحانی، افسانه طیبی ثانی مصطفی، بهمن پور هومن، مرسل باقر. (۱۳۹۸). به ارزیابی ریسک زیست محیطی مجموعه‌های ورزشی در ارتباط با آلاینده‌ها هوا در شمیرانات تهران. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی. سال یازدهم، شماره دوم، بهار ۱۳۹۸

شریعتی فیض آبادی مهدی، زارع رحیم. (۱۴۰۱). ورزش و امنیت پایدار محیط زیست. پژوهش در ورزش تربیتی. دوره ۱۰. شماره ۲۱. تابستان ۱۴۰۱. صص ۱۰۴-۸۱

فتاحی، ناصر، ابراهیمی جمنانی، لیلا، حق زاد، آمنه بزرگمهر، کیا. (۱۳۹۹). تاثیر عوامل مشارکت اجتماعی شهروندان و گردشگران به منظور حفاظت از محیط زیست در شهرهای ساحلی (مطالعه موردی شهر محمود آباد). فصلنامه علمی و پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی 12 (4), 256-274 ,